

## Öcsém Az Udvarunkon



Ezen a képen az öcsém van ötéves korában. Édesanyám áll ott hátul, a bejáratunk előtt. Nem hiszem, hogy gondolta, hogy rajta van, különben nem állt volna oda.

Laci viszonylag nyugodt gyerek volt. Engem Uzsának hívott. A fölöttünk lakó, idős asszony, Nina néni nagyon szerette az öcsémet, sokszor fölvitte, hogy játsszon nála. Akkor még mindent gyufával gyújtottunk, és rengeteg gyufásskatulya volt, vonatot csináltak cipősdobozból meg gyufásskatulyából, és emlékszem, azzal játszott az öcsém. Mi együtt nem játszottunk sokat. Nagy volt a korkülönbség. Én iskolába jártam, utána, amikor elvégeztem, varrni tanultam, és akkor is

eljártam, mert nem otthon, máshol tanultam varrni.

Ez a konyhaablak itt mellette. Az egész bejárat tiszta üveg volt, hét sor volt egymás mellett, nagy magas, de az nem látszik. Bent az üveg mögött, ott volt a varroda az előszobában -- nagy volt, el lehet képzelni, mi minden elfért benne. Nagyon világos helyiség volt. Édesanyám varrónő volt, nőiruha-szalonja volt. Felsőruhát, kabátot, ilyesmit készített. Lányokkal dolgozott, volt segéd és tanonc.

Itt a kert közepén egy fehér rózsafa van. Gyönyörű porcelánrózsák voltak rajta. Minden évben bekötöttük újságpapírral, így nem fagyott el. Elég nagy kert volt. Háromszögletű volt, és egy kicsit gömbölyödött. Szép volt. Az a mienk volt.

A házunk egy nagy U alakú épület volt. Ahogy bementünk jobb oldalon, bal oldalon és hátul voltak a lakások. Falépcsőn lehetett fölmenni az emeletre. A fölöttünk lévő lakáshoz volt egy fa terasz, ahova ki lehetett állni, és zöld futónövény volt rajta. Az emeleten is két lakás volt. Nem volt utcai lakás. Az utcáról, ahogy szembeálltunk a kapuval, jobb kéz felől egy cipésműhely, bal kéz felől pedig fűszerbolt volt. Ahogy bemegyünk, jobb kéz felől volt egy kis folyosó, ott lakott a cipész a feleségével meg a lányával, aki két évvel fiatalabb lehetett, mint én. Vele együtt játszottunk. A fűszeresek zsidók voltak, Blauhorn volt a nevük. Két lányuk volt, az egyiknek szintén varrodája volt. Nagyon jó nevű volt. Szegény lány, púpos volt, kár volt érte. És volt egy testvére, egy nagyon szép teremtés, én nem is tudom, hogyan, de az itthon maradt.

Négy zsidó család lakott a házunkban. Jobb oldalon, alul volt egy zsidó család, fönt volt egy zsidó család, mi voltunk a sarokban, fölöttünk egy zsidó család, és kész. Négyen. A lenti család végig ott lakott. A férjem ismerte őket. Garai volt a nevük. Volt két lányuk, az egyik, Ilus énekelt a templom kórusában. Nagyon szép hangja volt. Az emeleten, az egyik lakásban voltak a Valterék, de előttük még lakott ott egy másik család, Kohnék, rokonaim voltak valahogy szegről-végről, sok gyerekük volt, nyolc vagy tíz. Még talán most is él belőlük. Volt kettő, aki süketnéma volt, szegény, és az egyik visszajött a deportálásból. Süketnémán! De már nem hiszem, hogy él. Idősebbek voltak nálam. A fölöttünk lakók egy idős házaspár volt. Istenem, a Nina néni. László volt a vezetéknévük, és nyomdász volt a férje. Nem volt gyerekük, későn kerültek össze. Régi szerelem volt, csak a szülők akadékoskodtak... szegény Nina néni mindig mesélte.